

Total Pages : 2

End Semester Examination of Semester-III, 2015

Subject : SANSKRIT (PG)

Paper : SAN-303 (Theory)

Full Marks : 40

Time : 2 Hrs

*The figures in the margin indicate the marks
corresponding to the question*

*Candidates are requested to give their answers
in their own word as far as practicable.*

Illustrate the answers wherever necessary.

Group A

- तयोः
1. अधोलिखितेषु एकः प्रश्नः समाधेयः — 10x1=10
- क) को नामाभावः ? अभावभेदान्मुल्लिख्य मुक्तावलीग्रन्थदिशा अभावपदार्थो
निरूपणयोग्यः ।
- ख) कारणस्य स्वरूपं मुक्तावलीदिशा आलोच्यताम् ।
2. अधोलिखितेषु त्रयाणामुत्तरं सुरगिरा देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्- २x3=6
- क) समवायस्य सिद्धिः कथं भवति ?
- ख) द्रवत्वजातेः सिद्धिः कथं भवति ?
- ग) सर्वेषां गुणानां नामोल्लेखः कार्यः ।
- घ) विशेषलक्षणमुल्लिख्य तस्य स्वीकारे युक्तिः उच्यताम् ।
- ङ) पृथिवीत्वजातिः साधनीया ।

(2)

3. निम्नलिखितयोः एकस्य उत्तरं सुरगिरा देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्-
4x1=4
- क) कारिकावल्या मङ्गलाचरणमुल्लिख्य तस्य ^{स्वभावात्} ~~व्याख्यानं~~ कार्यम्।
- ख) 'आत्मैन्द्रियाद्यधिष्ठाता करणं हि स^कर्तकम्'-व्याख्यायतामियं कारिका।

Group B

1. कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः 10x1=10
- क) सांख्यमते प्रमाणसामान्य^{स्वरूप-मुल्लिख्य} अनुमानस्य^{स्वरूपम्} आलोच्यताम्।
- ख) सांख्यसम्मतः ^सकार्यवादो व्याख्यायताम्।
2. अधस्तनेषु प्रश्नत्रयं संक्षेपेण समाधेयम् (संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च)- 2x3=6
- क) सांख्यसम्मतं, दुःखं कतिविधं भवति? कानि च तेषां नामानि?
- ख) का तावत् मूल^{प्र}कृतिः?
- ग) 'व्यक्तः' इतस्य परिचयः प्रदेयः।
- घ) 'प्रतिविषयः' इ^{त्}स्य कस्तावद् अर्थः?
- ङ) 'प्रकृतिविकृतयः सप्त'-व्याख्यायताम् इयं पंक्तिः।
3. अधोलिखितेषु अन्यतरा पंक्तिः संस्कृतभाषया देवनागर्या च व्याख्याः- 4x1=4
- क) दृष्टवदानुश्रविकः।
- ख) प्रदीपवच्चार्थेतौ वृत्तिः।